

یادداشت

تراز تجاری مثبت نتیجه دیپلماسی سازنده دولت یازدهم

سیدکمال سیدعلی

● بعد از سال‌های سختی که اقتصاد ایران عملا به وارکننده‌های تمام‌عاری تبدیل شده بود و بخش اعظم این واردات هم بی‌کیفیت‌های چینی بود، حالا آمار نشان داده نتهت‌ها از این ورطه خارج شده‌ایم، بلکه تراز تجاری ایران در دولت یازدهم مثبت شده است. درواقع دولت تلاش کرد با گسترش حمایت از تجار، راه را برای صادرات باز کند. از جمله این اقدامات حمایتی می‌توان به اجرای اقتصاد مقاومتی اشاره کرد. آمار رسمی نشان می‌دهد که در دولت قبل در مقابل ۴۱ میلیارددلاری که صادر می‌کردیم، راه برای واردات ۶۴ میلیارددلاری باز شد، ولی دولت یازدهم در چهارسال گذشته توانست این روند را تغییر دهد؛ یعنی با کنترل و مدیریت، ایران را از وارکننده کالاهای عمدتاً مصرفی به واردکننده کالاهای سرمایه‌ای و اولیه و دارو تبدیل کرد که می‌تواند به رونق تولید و افزایش صادرات بینجامد. یکی دیگر از دلایل رشد صادرات، دیپلماسی خارجی مثبت و سازنده دولت یازدهم در توافق برجام است که با اجرای این توافق، هیئت‌های تجاری از کشورهای مختلف در ایران حضور یافته و تفاهم‌نامه‌های متعددی در دستگاه‌های متولی امر صادرات از جمله صندوق ضمانت صادرات ایران به امضا رسیدند. با اجرای این مدیریت نوین، دولت موفق شد ۲۰ میلیارد دلار را که عمدتاً شامل کالاهای مصرفی است کاهش دهد. نتیجه اینکه با توجه به این توفیقات، تراز تجاری ایران بعد از سال‌ها حرکت در مدار منفی، دوباره مثبت شد. امروز هم اقتصاد ایران قادر است با ارز حاصل از صادرات، هزینه وارداتش را بپردازد. نکته دیگر اینکه دولت یازدهم توانست آرزوی همیشگی اقتصاد کشور، یعنی کاهش وابستگی به درآمد‌های نفتی را تا حدودی محقق کند؛ یعنی توانست با ارزآوری تجارت غیرنفتی خود هزینه‌های واردات را بپردازد. واقعیت این است که در سنوات گذشته توجه دولت‌ها به صادرات غیرنفتی به‌شدت کاهش یافت. دلیل این بی‌توجهی، افزایش قیمت جهانی نفت بود؛ افزایشی که ارزش هر بشکه نفت را سه‌رقمی کرد و به بیش از صد دلار هم رساند، در نتیجه این افزایش میل به صادرات نفتی و ارزآوری آسان افزایش یافت؛ روندی که ثمری جز کاهش صادرات غیرنفتی نداشت؛ یعنی در سال‌های گذشته میزان صادرات ما بسیار جزئی بود و به زحمت به سه میلیارد دلار می‌رسید، ولی امروز توانسته‌ایم این میزان را به ۴۲ میلیارد دلار برسانیم. بنابراین تمرکز دولت در چهارسال گذشته بر مدیریت واردات و افزایش صادرات بود و در نهایت هم موفق شد. البته با وجود تحولاتی که گفته شد، همچنان بسیاری از تجار و فعالان اقتصادی در چارچوب فعالیت خود نتوانسته‌اند به تجارتی روان و سهل دست یابند، اما اگر همچنان روند توسعه صادرات ادامه یابد، قطعاً قادر خواهیم شد اتکا به نفت را باز هم کاهش دهیم و به حداقل برسانیم، ضمن اینکه زیر سایه همین شرایط و افزایش ارزش صادرات، بازار ارز کشور هم عمق بیشتری به دست خواهد آورد.دراین‌میان نباید فراموش کرد که ارزش صادرات ایران می‌توانست به رقم‌ها و رکوردهای بهتری هم دست یابد؛ در صورتی که بازار ارز به قیمت‌های واقعی دست می‌یافت، اما با توجه به به برنامه ضدتورمی دولت امکان چنین شرایطی وجود نداشت در حقیقت قیمت در بازار به اندازه نرخ تورم افزایش نیافت. این در حالی است که در صورت وقوع چنین افزایشی، ارزش صادرات ایران تا ۵۰ میلیارد دلار هم قابل افزایش است؛ یعنی حتی اگر قیمت‌ها در بازار ارز به اندازه نرخ تورم شش تا هفت درصد افزایش می‌یافت، منافع بیشتری از محل صادرات عاید کشور می‌شد. باین‌همه چون محار تورم در اولویت اقتصادی کشور قرار داشت، بازار ارز به ثبات قیمتی رسید.

●مدیرعامل صندوق ضمانت صادرات ایران

خبر

نامه گلایه آمیز بورسی‌ها به نامزدهای ریاست جمهوری

● کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران در نامه‌ای به نامزدهای ریاست‌جمهوری ایران از نادیده‌گرفتن بازار سرمایه در برنامه‌های نامزدها گلایه کرد. در بخشی از این نامه که به امضای سعید اسلامی بدگلی، دبیرکل کانون نهادهای سرمایه‌گذاری ایران رسیده است، آمده:بسیاری از اقتصاددانان، بر اهمیت بازار سرمایه در رشد اقتصادی کشورها تأکید فراوان دارند. اقتصاد ایران سال‌هاست که از وابستگی به بانک‌ها رنج می‌برد و برخی از مشکلات مزمن اقتصاد ایران به این موضوع بازمی‌گردد... می‌دانید که اقتصاد ایران نیاز به شفافیت دارد و بازار سرمایه، بهترین بستر برای ایجاد این شفافیت است؛ بنابراین راهی به‌جز توسعه بازار سرمایه برای بهبود و ارتقای اقتصاد ایران وجود ندارد. بنابراین نیاز است که نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری برنامه‌های عملی، مدون و دقیق خود را درباره بازار سرمایه اعلام کنند.

اقتصاد

معاون وزیرراه در گفت‌وگو با «شرق» ادعای کاندیداها درباره آزادراه تهران-شمال را رد می‌کند

شکست رکورد ریل سازی در دولت یازدهم

حدود ۵۰ درصد پروژه در ۲ سال پیشرفت فیزیکی داشت، این در حالی است که در ۱۷ سال گذشته، ۳۲ درصد پیشرفت فیزیکی داشتیم

تهران قطعه ناپیوسته‌ای داشتیم که از آن، حد فاصل خرم‌آباد به اراک به طول ۱۳۵ کیلومتر است که با عملیات بسیار خوبی کار می‌شود. ۹۷۰ دستگاه ماشین در این بخش فعال است، حدود دوهزار نفر هم در آن کار می‌کنند. امیدواریم قطعه اولش به طول ۶۷ کیلومتر حد فاصل خرم‌آباد تا نزدیک شهر بروجرد را در پایان امسال به بهره‌برداری برسانیم. بلندترین تونل‌های جاده‌ای کشور در بخش آزادراهی هم به‌صورت سه‌خطه در این محور هستند که این تونل‌ها را یک ماه قبل به پایان رساندیم. دو تونل سه کیلومتر و صد متر در مسیر رفت و همین مقدار، در مسیر برگشت به‌صورت سه‌خطه ساخته می‌شود که با این طول و عرض در کشور بی‌سابقه بوده. پروژه‌ای که به اتمام رسیده، آزادراه منجیل- رودبار بود. آزادراه قزوین- رشت در سال‌های گذشته ساخته شده بود؛ اما محدوده ۱۱ کیلومتر منجیل به رودبار که خیلی کوهستانی و صعب‌العبور بود، به‌دلیل هزینه زیاد انجام نشده بود و به عملیات سختی نیاز داشت. از دو سال قبل قرار شد دو تونل در آنجا احداث کنیم، گلوگاه اصلی که محدوده‌ای به طول ۳٫۲ کیلومتر بود در سال‌های ۹۴ و ۹۵ احداث شد و در روزهای پایانی سال ۹۵ با حضور آقای نوبخت بهره‌برداری شد و امسال مردم بدون هیچ توقف در این محور عبور کرده و رضایت داشتند. آزادراه بعدی ممت- کرج است و با اینکه طول این آزادراه ۲۰ کیلومتر است؛ اما تأثیرش برای پایتخت و کرج با توجه به جمعیت دو شهر و تردد روزانه این مسیر خیلی زیاد است و می‌تواند محور جدیدی برای تهران و کرج باشد. محورهایی که به سمت تبریز و قزوین می‌روند نیز از این مسیر عبور می‌کنند و می‌تواند تنفسی برای این محورها هم باشد. امیدوارم تا پایان سال جاری، ۱۰ کیلومتر این پروژه بهره‌برداری شود. مورد بعدی آزادراه تبریز- ارومیه

شرق: می‌گویند دولت یازدهم هیچ کاری در پروژه آزادراه تهران-شمال نکرده، امّا خیر!الله خادمی، معاون وزیرراه که در هر دو دولت روحانی و احمدی‌نژاد حضور داشته، بهانه‌های منتقدان دولت را بی‌اساس می‌داند. مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: «شکی نیست که این آزادراه زمان برده و در تمام دولت‌ها هم بوده و ربطی به این دولت ندارد. از ۲۱ سال قبل این آزادراه شروع شده. اما دلیل اصلی توقف پروژه، اختلاف بین سرمایه‌گذار و پیمانکار و فاینانسور چینی بوده و این اختلاف مدت‌ها حل‌نشده باقی مانده بود... در دو سال گذشته، با تدبیر دولت، پیمانکار چینی تقریباً از پروژه خارج شد و با آمدن هفت پیمانکار ایرانی، حدود ۵۰ درصد پروژه در دو سال پیشرفت فیزیکی داشت، این در حالی است که در ۱۷ سال گذشته ۳۲ درصد پیشرفت فیزیکی داشتیم.» او به نکتہ دیگری هم در حوزه ریلی اشاره می‌کند که برای این دولت به‌عنوان رکورد ثبت شده. به گفته او، طول ریل‌های ساخته‌شده در دولت روحانی، ۸۳۷ کیلومتر است که این میزان در یک سال، هیچ‌گاه افتتاح نشده. درحالی‌که راندمان ریل‌سازی در کشور از اول انقلاب در دولت‌های مختلف تاکنون، ۱۵۸ تا ۲۰۰ کیلومتر است؛ بنابراین ساخت ۸۰۰ کیلومتر در یک سال، واقعاً کار بزرگی است.

●وضعیت آزادراه تهران- شمال در این دولت چگونه پیش رفت؟ در شبکه جاده‌ای کشور درحال‌حاضر در بخش آزادراهی، حدود هزارو ۶۷۰ کیلومتر جاده در حال اجرا داریم. مسیرهای زیر عبور هم حدود دوهزارو ۲۷۰ یا ۲۵۰ کیلومتر است؛ بنابراین ۶۰ تا ۶۵ درصد در بخش آزادراهی در دست ساخت است که درخور توجه است. اکنون در ۱۶ پروژه و در ۱۰ محور آزادراهی در حال کار هستیم. کاری که در دولت یازدهم انجام شده فعال‌کردن پروژه‌های بزرگ آزادراهی به‌صورت هم‌زمان است که شاید بتوان گفت کار واقعاً خاصی بوده. از ۱۶ پروژه، شش پروژه بزرگ‌مقیاس در دست داریم. همیشه آزادراه می‌ساختیم؛ اما اینکه شش پروژه عظیم را هم‌زمان بتوانیم ساپورت مالی کنیم، تقریباً سابقه نداشته است. اولین پروژه، آزادراه تهران- شمال است که قطعه یک آن با عملیات بسیار خوبی انجام شده و هر کسی بازدید کند، از لحاظ فنی و مهندسی برای کشور غرورآفرین است. سه‌هزارو ۴۰۰ نفر در پروژه‌کار می‌کنند که مشخص است پروژه کار بزرگی است. در این پروژه ۲۵ قالب لاینییک و هزارو ۲۰۰ دستگاه ماشین سنگین کار می‌کنند. از لحاظ بزرگی، این پروژه یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های راهسازی خاورمیانه است. دومین مورد، آزادراه شیراز- اصفهان است. ۲۱۰ کیلومتر این پروژه در حال انجام است. بیش از هزار دستگاه ماشین در حال کار است. دوهزارو ۴۰۰ نفر نیرو هم در این بخش فعال هستند. این پروژه هم بزرگ است که با عملیات خوبی کار می‌شود و امیدواریم شش ماه اول سال ۹۷، قطعه اولش بهره‌برداری شود. مورد سوم، آزادراه اراک- خرم‌آباد است. در کردیور شمال به جنوب حد فاصل بندر امام به

بیانیه ۳۶۶ نفر از دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف

از راه آمده باز نگردیم

شرق: ما، جمعی از دانشجویان و دانش‌آموختگان دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف، در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۶، بر آن شدیم تا به‌عنوان خواهران و برادران شما چند نکته را با هم‌وطنانمان در میان بگذاریم. در این بیانیه تلاش می‌کنیم عملکرد اقتصادی دولت آقای روحانی را در چهار سال گذشته ارزیابی کنیم و همچنین نظر خود را درباره برخی از برنامه‌ها و شعارهای اقتصادی مطرح‌شده در تبلیغات انتخاباتی با شما در میان بگذاریم.

رشد اقتصادی و تورم

دولت یازدهم کار خود را در حالی آغاز کرد که تورم بسیار بالا و رکود سنگین بر کشور سایه افکنده بود. رشد اقتصادی در سال ۹۲ (شروع به کار دولت آقای روحانی) برابر با منفی شش درصد بود. اکنون پس از گذشت چهار سال، این رقم به مثبت ۱۱٫۲ درصد رسیده است. این تغییر در شاخص‌های اقتصاد کلان، در مقیاس جهانی بسیار قابل‌توجه و ارزشمند است.

در کنار تغییر روند و مثبت‌شدن رشد اقتصادی، روند افزایش قیمت‌ها و تورم نیز در همین مدت از ۴۵ درصد به کمتر از هفت درصد کاهش یافته‌که مؤید موفقیت دولت در مهار تورم فزاینده در انتهای دولت دهم و نشانگر مساعدبودن شرایط برای تداوم روندهای اقتصادی مثبت و سازنده است.

اما چرا اثر رشد اقتصادی و کاهش تورم در زندگی روزمره مردم محسوس نیست؟ چون درآمد حقیقی خانوارهای ایرانی از سال ۷۴ تا سال ۸۶ به صورت پیوسته افزایش یافته (به نرخ ثابت سال ۹۰)، اما این رشد در سال ۸۶ متوقف شده و از سال ۸۷ تا ۹۲ روند نزولی به خود می‌گیرد.

این روند کاهشی درآمد در سال ۹۳ و پس از آشکارشدن اولین نتایج سیاست‌های دولت یازدهم، متوقف شده و تا امروز به آرامی در حال بهبود است. جبران این مقدار کاهش درآمد حقیقی خانوار که در سال‌های ۸۶ تا ۹۲ سفره مردم را کوچک کرد، چند سال زمان می‌برد؛ اما روند افزایشی طی‌شده در دولت یازدهم، این نوید را می‌دهد که اثرات بهبود محسوس‌تر باشد.

کاهش تورم نشان‌دهنده این است که قیمت‌ها با سرعت کمتری افزایش پیدا می‌کند. این موضوع در مورد نرخ ارز، اقلام مصرفی خانگی و اجاره مسکن کاملاً مشهود است. با کاهش تورم و رشد دستمزدها، در نهایت شاهد این خواهیم بود که قدرت خرید جامعه به‌تدریج افزایش پیدا می‌کند.

امروز ادعا می‌شود که دولت، رشد اقتصادی را قربانی کاهش تورم کرده است؛ چون رشد اقتصاد هم‌زمان با افزایش تورم اتفاق می‌افتد و بنابراین تلاش برای کاهش تورم، به گسترش رکود می‌انجامد. هرچند این رابطه برای کشورهایی که تورم پایین (حداکثر پنج درصد) دارند، برقرار است؛ اما در کشورهای با تورم بالاتر از پنج درصد، مانند کشورمان ایران، به دلیل آشفتنکی و تلاطم اقتصاد تورمی، فعالیتهای مولد جای خود را به سفته‌بازی و دلالی می‌دهند و بنابراین، کاهش تورم مقدمه ناگزیر رونق اقتصادی است.

اشتغال‌وی‌کاری

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های اقتصاددانان کشور در سال‌های قبل، اثر انفجار جمعیتی متولدین دهه ۶۰ خورشیدی بر بازار کار بوده است. بر اثر هشدارهای اقتصاددانان و جامعه‌شناسان نسبت به این موضوع، برنامه سوم توسعه به‌گونه‌ای تنظیم شد که در اقتصاد کشور، برای ورود ناگهانی این نیروی جویای کار، ظرفیت‌سازی مناسب انجام گیرد؛ اما با گذر زمان و به‌خصوص افزایش درآمد نفتی در دوره دولت‌های نهم و دهم، برنامه‌ریزی‌های کارشناسی و برنامه‌های بلندمدت توسعه مورد بی‌مهری قرار گرفت و لزوم این ظرفیت‌سازی فراموش شد. چنانچه اشتغال ایجادشده از ابتدای سال ۱۳۸۵ تا انتهای سال ۱۳۹۱ را ناشی از سیاست‌های دولت دهم بدانیم، در مدت هفت سال ابتدایی دولت‌های نهم و دهم، میزان اشتغال خالص ایجادشده نزدیک به صفر مطلق است. درحالی‌که این رقم در سه‌سال‌ونیم ابتدای دولت یازدهم به حدود یک‌میلیون و ۳۰۰ هزار شغل رسیده است. بنابراین روند اشتغال‌زایی نیز اگرچه هنوز به وضعیت مطلوب نرسیده؛ اما از مسیر نزولی خود خارج شده و رو به بهبود است.

امیدواریم که این روند مثبت در سال‌های آینده نیز ادامه داشته باشد و شاهد رفاه و رشد پایدار برای مردم این آب و خاک باشیم. شعارها و وعده‌های انتخاباتی مبنی بر ایجاد تعداد بسیار زیاد شغل یا رشد اقتصادی با ارقامی شگفت‌انگیز و بی‌سابقه در سطح ایران و جهان، نتهت‌ها مبانی علم اقتصاد مغایر است، بلکه فاصله بسیار زیادی با پتانسیل‌های اقتصادی کشور دارد. امروز به دلیل تحریم‌های گسترده قبلی و نیز عدم سرمایه‌گذاری مناسب، بخش صنعت کشور دچار استهلاک و فرسودگی شدید شده است و امکان توسعه و معجزه یک‌شبه در آن وجود ندارد.

ادامه در صفحه ۱۵

گذر

تهران و اصفهان با آلودگی بالا به باج‌افزار

● این‌زا: سازمان فناوری اطلاعات، مرکز‌های آلوده‌شده به باج‌افزار جدید در کشورمان را اپراتورهای ارتباطی، بخش سلامت، پزشکی و دانشگاهی اعلام کرد و افزود: استان‌های تهران و اصفهان نیز بالاترین میزان آلودگی را دارند. روابط‌عمومی سازمان فناوری اطلاعات ایران، اعلام کرد: براساس جدیدترین آمار ارائه‌شده از سوی مرکز ماهر، تاکنون بیش از دوهزار قربانی به باج‌افزار wannacrypt آلوده شده‌اند که از این تعداد حدود یک‌هزار و ۵۰۰ قربانی از سوی مرکز ماهر و مابقی از طریق گزارش سازمان‌ها و نهادهای مختلف شناسایی شده است. تاکنون و از سوی مرکز ماهر، به بیش از ۵۰ اپراتور و سازمان که بیشترین آلودگی را داشته‌اند، علاوه بر اعلان از طریق نامه‌های رسمی، به صورت تلفنی مشاوره‌های لازم برای پیشگیری و مقابله با باج‌افزار wannacrypt ارائه شده است. این ویروس جدید با نام واناکرای (WannaCry) با حمله به سیستم‌های رایانه‌ای، فایل‌های قربانی را رمزگذاری کرده و برای رمزگشایی آنها درخواست ۳۰۰ دلار باج می‌کند.

خبر ویژه

شروع دوباره سیترونن در ایران پس از ۳۹ سال

● با حضور مدیران ارشد سایپا و سیترونن و انجام مذاکرات نهایی، تابلو سر در شرکت سایپاکاشان به سایپا-سیترونن تبدیل شد و شرکت سایپاسیترونن فعالیتش را پس از ۳۹ سال به صورت رسمی در ایران آغاز کرد. ژان کریستف کمارد، قائم‌مقام منطقه خاورمیانه و آفریقا و عضو هیئت‌مدیره PSA و جمعی از مدیران ارشد سیترونن، ضمن حضور در شرکت سایپا، با مهدی جمالی، مدیرعامل و مدیران ارشد گروه خودروسازی سایپا نشستن برگزار و درخصوص ادامه همکاری‌ها مذاکره کردند. براساس این گزارش با حضور مدیران ارشد دو شرکت علاوه بر این تمامی قراردادهای مورد نیاز جوینت‌ونچر به امضای دو طرف رسید و اعضای هیئت‌مدیره شرکت سایپاسیترونن مشخص شدند. گفتنی است قرارداد جوینت‌ونچر بین دو شرکت سایپا و سیترونن در پس‌ایرجام منعقد شد و روند همکاری از آن زمان آغاز شد.

